Leto XV. V Celju, dne 19. septembra 1905. l. Stev. 74.

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevih ulicah št. 8. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračaja.

Izhaja dvakrat na teden, vsak torek in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo na leto 8 kron, pol leta 4 krone, 3 mesece 2 kroni. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 13 kron, pol leta 6 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravništvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Shod narodno-radikalnega dijaštva v Trstu.

Pred štirimi leti se je pojavila med slovenskim dijaštvom nova struja. Bila je res nekaj novega, skoro revolucijonarnega. Zametavala je stare dijaške „tradicije“, zametavala brezdelnost, povdarjala potrebo pozitivnega dela. Zahtevala je, da pojdi akademik med ljudstvo in širi po svojih močeh ljudsko izobrazbo; izbrala si je geslo „Iz naroda za narod“.

Skromni so bili njeni prvi početki. Starejše dijaštvo in pretežni del razumništva je odklanjal te „novotarije“, zasmehovanje jo je sprejelo povsod. Zrastla pa je iz svoje moči, in danes po štirih letih lahko rečemo, da je vladajoča struja med slovenskim dijaštvom.

To je dokazal tudi tržaški shod. Nad 120 slovenskih visokošolcev iz vseh treh vseučiliških mest, iz vseh slovenskih pokrajin je prihitelo v oddaljeni Trst — gotovo nepričakovano veliko število, če se pomisli na gmotne razmere našega dijaštva.

Slovencem se je pridružilo nad 30 Čehov, članov „Svazu československého studentstva“.

Glavni del udeležencev se je pripeljal dne 5. septembra z jutranjim vlakom v Postojno, kjer si je ogledal slovečo jamo. Popoldne se je nadaljevala vožnja proti Trstu.

Na postaji v Proseku je pričakovalo in pozdravilo akademike pevsko društvo „Hajdrih“ z zastavo. Ob polu šestih se je ustavil vlak na tržaškem kolodvoru. Velika množica slovenskega ljudstva je prišla sprejemat goste. Imenom tržaških Slovencev jih je pozdravil deželni poslanec dr. Otokar Rybář, kateremu je v vznesenih besedah odgovarjal phil. Pavel Grošelj.

Zvečer je priredilo dijaštvo tržaškim Slovencem predavanje o Prešernu. Predavatelj phil. Grošelj je podal zbranemu odličnemu občinstvu, med katerim je bilo videti zlasti mnogo narodnih dam, krasno sliko značaja neupogljivega Gorenjca-Prešerna, orisal naše javne razmere v Prešernovi dobi in podal estetiško oceno Prešernovih poezij. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo Grošljevim izvajanjem in mu je z burnim odobravanjem izrazilo svoje priznanje. (Opozarjamo čitatelje, da je izborno predavanje g. Grošlja izšlo v zadnji številki „Ljub. Zvona“. Ured.)

Drugi dan dopoldne se je vršilo prvo plenarno zborovanje. Otvoril je shod vet. Ribnikar, in na njegov predlog se je izvolil predsednikom iur. Gregor Žerjav.

Zahvalivši se za izkazano čast, pozdravlja predsednik navzoče Čehe — ne kot goste, ampak kot sodelavce, — druge slovanske akudemike in posebno gg. deželna poslanca dr. Rybáča in dr. Tumo. Povdarja, da je program nar.-rad. dijaštva v delu. Program shoda je obširen, očitala se mu je neizvedljivost, vzrok te obširnosti je, da je shod prvi. Delo se razdeli na štiri odseke. Pred vsem pa smatra predsednik za dolžnost dijaštva, da manifestuje za slovensko vseučilišče.

Za podpredsednika se izvolita nato phil. Kramer („Tabor“) in iur. Medvež („Adrija“).

Dež. posl. dr. Rybář pozdravlja dijaštvo v imenu društva „Narodni dom“, katero je gostoljubno odprlo vrata svoje hiše zborujočemu dijaštvu. V daljšem govoru naslika razmere v slovanskem Primorju in povdarja, da kaže uradna statistika, dasi je naravnost sleparska, padanje slovanskega vpliva v Trstu in Istri. Slovenci pa si moramo ohraniti Trst, in treba je nujne odpomoči. Dijaštvo je s svojim shodom opozorilo na nevarnost, ki preti naši postojanki ob morju, in pokazalo je, da umeva važnost Trsta za slovenstvo, zato želi govornik shodu najboljšega uspeha.

Nato predava o slovenskem vseučilišču iur. Ciril Premrl. Razpravlja natančno o upravičenosti naše zahteve po vseučilišču.

Predpogoj za visoko šolo so srednje šole, zato moramo zahtevati, da se nam izpopolni srednje šolstvo v narodnem oziru.

Za edino primerno mesto za univerzo smatra Ljubljano. Slovenci ne smemo storiti tiste napake, kakor Lahi, ki se prepirajo med seboj za kraj, kje naj se njihova univerza ustanovi.

Odločno pa moramo protestirati proti temu, da bi se zgradila laška univerza v Trstu. — V smislu predavanja se sklene resolucija.

Po tej manifestaciji za vseučilišče so se vršila teoretska predavanja, in sicer so predavali phil. Rostohar o poedincu in skupini, etiki veri in znanosti, iur. Žerjav o evoluciji, načelu dela in samopomoči, in iur. Ušlakar o narodnosti in mednarodnosti

Radi omejenega prostora žal ne moremo navesti vsebine teh zanimivih predavanj, opozarjamo pa, da se priobčijo doslovno v brošuri, katera se izda o tržaškem shodu.

Popoldne se je vršila seja odseka za materijalno stanje dijaštva. Predavatelji iur. Leskovec (Gradec), phil. Habé (Dunaj) in phil. Kadunec (Praga) so naslikali gmotni položaj slovenskega dijaštva vseh treh vseučiliških mest. Iz predavanj kakor tudi iz debate se je razvidelo, da je večina slovenskih akademikov navezana na podpore. Te pa so urejene zelo neugodno; zlasti je škodljiva nesigurnost, na kateri trpi podpiranec. Povdarjala se je potreba, da se določi podporni minimum, da se ustvari centralni biro, ki naj podpore pravično regulira. V obče se pri nas za akad. mladino vse premalo stori; najžalostneje pa je, da se dajejo podpore kot „ara“ za vstop v politične stranke. Iur. Žerjav naveda dva posebno kričeča slučaja takega „Kupovanja duš“. Dež. poslanec dr. Tuma nasvetuje, naj bi se dobivala sredstva za študije potom brezobrestnih posojil — treba je pa povzdigniti zaupanje v dijaštvo.

Odsek naroči predsedstvu, naj izdela primerno resolucijo.

Nato se razvije debata o izbiranju poklica. Iur. Premrl poroča o statistiki, ki se je sestavila o uradih na Štajerskem in Kranjskem. Statistični material se objavlja v „Omladini“ v svrho informacije za tiste, ki si izbirajo stan. Dež. posl. Rybář poda statistiko uradov v Trstu in Istri. Dež. posl. dr. Tuma povdarja, da smatra avstrijska vlada mesta na srednjih šolah v Primorju kot nemško posest. Sploh avstrijska vlada protežira Nemce in Italijane, posebno pa prve, na škodo Slovanom. Odsek izrazi željo, naj se nadaljuje zbiranje statističnega gradiva.

LISTEK.

V jesenski noči.

Lansko jesen je bilo. Težka temnoumazana megla se je vlekla črez dolino ter se podila hitro po holmih proti jugu. Iz megle je pršil nalahno dež in le včasi je potegnil močan veter ter prinesel seboj debelejše kaplje.

Žičnica je zaradi daljšega deževja močno narasla in kalni valovi so preplavljali travnike na obeh straneh potoka, da bi se lahko vozil po njih s čolnom. Samo cesta nekoliko višje nad potokom se še ni kopala v rjavi vodi.

Po tej cesti, izprani od deževja, sem stopal skozi gosto temo s svojo prijateljico.

Molčala sva in poslušala, kako je zdajinzdaj zapluskalo divje valovje ob vznožju bele ceste. Nad valovjem pa so ječale visoke od vode obkoljene jelše ter se uklanjale močnim sunkom mrzlega severa.

Kdo ne pozna takih jesenskih noči, zavitih v plašč goste megle, onih noči, ko umira narava pod silo mrzlih viharjev in se poslavlja od življenja? In če nam je duša mehka in dovzetna za vtise velikih dogodkov, če ste pokopali svoje nade in so se vam razrušili oblačni gradovi, ali se vas ne polasti v takih jesenskih večerih melanholija, ki vam dela življenje gnusno, in vas napada vprašanje: Biti ali ne biti?! Ali bi se takrat ne zazibali radi v brezsanjsko večno spanje?

Take mehke sanjave duše je bila moja prijateljica. Imela je za seboj velike dogodke in zato je bila njena duša žalostna. Bila je vedno otožna, in če se je razveselila za trenutek, je postala hipoma tem resnejša.

Njeno vedenje mi je bilo uganka, ker nisem poznal njene duše in njena otožnost je naraščala z meglenimi jesenskimi dnevi.

Danes je bila nenavadno tiha.

„Gospodična, skoro bodeta dva meseca, odkar sva se seznanila! Vedno ste otožni in resni. Kaj vam greni življenje, kaj vam je storil svet, da gledate nanj s tolikim pesimizmom?“

Molčala je na moje vprašanje, otresla se je, kakor bi se bila prestrašila mojih besed,

„Gotovo ste že idealno zaljubljeni in si obetate od lažnjivega sveta mnogo, česar nikdar ne boste doživeli. „Je odgovorila po dolgem molku. — „Tudi jaz sem bila nekdaj vesela, ker nisem poznala življenja.

Ljubila sem nekdaj, a dolgo je že temu. In tedaj sem sedevala v jasnih nočeh pri oknu, štela sem zvezdice in vzdihovala k luni. — Lepo, čarobno lepo se mi je zdelo takrat življenje in niti sanjalo se mi ni, da so naši upi goljufive lučice, prižgane na močvirnatih tleh.

Prihajal je k meni v tihih večerih oni, ki sem ga ljubila, in sedevala sva na klopici pred hišo v jasnih nočeh. In kakor med so bile sladke njegove besede. Zagotavljal mi je svojo ljubezen in zato sem sanjala sanje, ki se niso nikoli uresničile.

„On me je zapustil in šel drugam iskat novega življenja. In varal bode drugo, kakor je mene.“

Tako nekako je pripovedovala roman svojega življenja. Težek vzdih se ji je izvil iz prs pri zadnjih besedah. Njeni pogledi pa so bili obrnjeni proti srditemu valovju, ki je venomer pluskalo, kakor da hoče izvabiti v svoje mehko naročje zgubljeno človeško bitje.

In zopet sva tiho stopala v megleni tihi noči. . . .

Prav tako meglen pa je bil drugi večer. Dež je še pršil. Moja prijateljica je stopala sama ob cesti. Noč je bila temna in mirna, in le petje vaških fantov se je razlegalo skozi skrivnostno tmino. Bili so nemara tudi otožni in zato so dali duška svoji boli ter glasno peli:

„Vse je veselo, kar živi,
Pa moje srce vendar ni.“

In peli so z vso tej pesmi lastno melanholijo, kakor da hočejo z njo povečati otožnost jesenske noči. In nežno se je zibal glas v daljavi. . . .

Tam pod jezom pa, kjer se je penila v velikih krogih umazana voda, je zapluskalo valovje ter zagrnilo pod seboj žensko telo.

In završal je sever po vršičkih tankih jelš ter zapel nagrobnico mlademu življenju. . . .

Po seji odseka za gmotno stanje se otvori seja odseka za ljudsko izobrazbo. Phil. Breznik predava o ljudskih knjižnicah. „Prosveta“ je ustanavljala potujoče knjižnice, te pa naj bodo le priprave za stalne knjižnice, oziroma naj se vzdržujejo le v manjših krajih.

Slovensko ljudstvo v obče zelo rado čita. V mnogih društvenih knjižnicah pa leže knjige kot mrtev kapital. Težko je izbiranje primernih knjig za ljudstvo. Treba je torej, da se izda vodnik za ljudske knjižnice, ki bi bil nekaka poljudna slovstvena zgodovina. Temu predavanju sledita poročili o delovanju akad. ferialnih društev „Adrije“ (iur. T. Šorli) in „Prosvete“ (vet. A. Ribnikar). Mesto zadržanega iur. Zdolška poroča dne 7. septembra dopoldne, ko se nadaljuje seja tega odseka, iur. Premrl o predavateljstvu. Pri drugih narodih so ljudska predavanja nekake ljudske univerze, nadaljevanje srednje šole. Pri nas pa morajo biti nadaljevanje ljudskošolske izobrazbe. Govornik priporoča, naj gredo predavatelji več med kmečko ljudstvo, manj med meščanstvo. Phil. Grošelj povdarja, da so predavanja za meščanstvo najmanj tako potrebna, kakor za kmetsko ljudstvo. Treba pa je, da predavatelj obvlada snov, o kateri govori, bodisi, da predava kmetom ali meščanom. Pri nas se predava mnogo tako, kakor da bi se imelo ljudi za norca. Kot svarilen vzgled, kako se naj ne predava, navede v občo veselost nekaj cvetk iz predavanj članov „Slov. dij. zveze“. Debate se udeležita še dr. Tuma in vet. Ribnikar.

V odseku za dijaško izobrazbo predava najprej phil. Grošelj o življenju slov. akademika. V zadnjih letih se je izvršil velik preobrat v akademiškem življenju. Organizirano popivanje, spolni ekscesi ponehavajo, vedno bolj se razširja smisel za resno delo. Dijaštvo se peča s strokovnimi študijami, skuša si pa tudi pridobiti splošne izobrazbe. In to poslednje je najvažnejše. Govornik omenja, da je pač večinoma zasluga narodno-radikalne struje, da se dijaštvo otresa dedščine nemških buršev: pijančevanja in menzur.

Iur. Leskovec naslika življenje slov. akademika v Gradcu, kjer posebno trpi na nestrpnosti nemških dijakov in nacijonalnega meščanstva. Malomestne razmere mu ne nudijo mnogo sredstev za izobrazbo, univerza sama ni na zelo visoki stopinji,

Mnogo bolje so razmere na Dunaju o katerih poroča vet. Ribnikar. Slovenskemu dijaštvu pa priporoča, da izčrpa vse vire za izobrazbo, katero mu nudi veliko mesto.

Iur. Rekar poroča o Pragi. V tem mestu je življenje za slov. akademika najugodneje. Priporoča se torej slovenskemu dijaku pred vsem Praga za študije. Treba je pa seveda, da se slovenski dijak vživi v češke razmere, da se priuči češčine. Dolžnost mu je tudi, da študira na čeških visokih šolah. Da bi mu bilo študiranje tam težje, je predsodek.

Dr. Tuma tudi priporoča Prago, a le tistim, ki imajo sredstva, da bivajo tam celo leto. Phil. Zalar povdarja, da je škandal, da je še nekaj slovenskih akademikov v Pragi, ki študirajo na nemških visokih šolah, ki se tudi po večletnem bivanju v Pragi ne nauče češčine, ki se Čehov ogibajo in se celo bratijo z Nemci. Z zadovoljstvom pa konštatuje, da med temi dijaki ni naših somišljenikov.

Phil. Andrej Ipavec predava o srednjem šolstvu. Obravnava vprašanje reform srednje šole, ustanovitve enotnih srednjih šol in odpravi študija klasičnih jezikov.

Predavanju sledi živahna debata, katere se udeležujejo posebno dr. Tuma, phil. Grošelj in phil. Ipavec. Povdarjalo se je, da so slabih razmer na naših srednjih šolah v veliki meri krivi profesorji, Predno se reformirajo srednje šole sploh, reformirajmo se sami. Nemški profesorji znajo navadno ravnati z dijaki mnogo bolje od slovenskih. Obsojalo se je tudi, da naši profesorji ne preskrbe slovenskih knjig za srednje šole in s tem izvijejo vladi izgovor, da radi knjig ni mogoče ustanavljati popolnoma slovenskih gimnazij in realk. V debati se omenja tudi žalostnih razmer, v katerih živijo gimnazijci v malih mestih. Gimnazija jim ne nudi dovolj, slovensko razumništvo se ne briga zanje, sredstev za samoizobrazbo nimajo, in tako jim navadno ne preostane drugega, ko popivanje, v čemur jih mnogokrat podpira vzgled „inteligence“. Kot posebno tipični mesti se označita Kranj in Celje.

Zborovanje odseka zaključi phil. Kramer s predavanjem o nalogah akademičnih društev. Tudi o tem predavanju radi omejenega prostora ne morem pisati obširneje.

Popoldne je večina udeležencev shoda izletela v Ricmanje, zvečer pa je bil sijajen komerz, katerega se je udeležilo mnogo odličnih Tržačanov. Komerz je otvoril iur. Žerjav in nazdravil tržaškim Slovencem. Iz vrste govornikov je treba posebno omeniti gg. deželna poslanca dr. Ryářa in dr. Tumo — oba stara „Slovenijana“. Pri komerzu je krasno pel zbor pevskega društva „Kolo“.

(Konec prihodnjič).

Domače in druge vesti.

— **Slovencem marnberškega okraja!** V nedeljo, dne 24. septembra t. l. vrši se v Vuhredu zborovanje novooživljene Ciril-Metodove družbe za Vuhred in Marnberg. Prihitite ta dan vsi dobri Slovenci iz marnberškega okraja v Vuhred v gostilno k gosp. županu Zgermu, kjer se začne popoldne ob 3. uri posvetovanje, kako bodo prerojeni podružnici postopati, da storimo Slovenci marnberškega okraja tudi gledé prekoristne Ciril-Metodove družbe svojo slovensko dolžnost! Na svidenje torej v nedeljo!

— **Polzela.** V nedeljo priredi polzelska požarna bramba ljudsko veselico. Mlado društvo se pripravlja skrbno, da zadovolji goste na svoji prvi veselici. Za tombolo se je nabralo že celo število krasnih dobitkov in tudi za druge zabave je skrbljeno. Zato upamo, da se bo udeležilo te veselice kar največ občinstva, posebno sosedov iz Savinjske doline. Vabimo pa posebno še gg. kolesarje, da si to nedeljo izbero za svoj izlet prijazno Polzelo. Veselica se bo vršila v novozgrajeni Cimpermanovi (mesarjevi) gostilni.

— **Iz Ptujske gore** se nam piše: Občinske volitve na Ptujski gori, katere so bile že dvakrat ovržene, vršile se bodo v tretjič dne 21. t. m. Par semkaj privandranih „Štajerčevih“ nemškutarjev hoče s pomočjo ptujskih Nemcev na vsak način priti na krmilo. No, pa jim bodo vrli slovenski volilci iz Gore in Št. Lovrenške občine morali še v tretjič pokazati, da tukaj za nemškutarje ni prostora. Tega bi nam še bilo treba, da bi nam na slovenski Gori gospodarili „Štajerčevi“ šnopsarji. Ako budalasti nemškutarski „Štajerc“ volilcem prigovarja, da naj ne volijo duhovnikov, ker ti spadajo v cerkev, da ne volijo učiteljev, ker ti spadajo v šolo, potem tudi mi lahko rečemo našim volilcem, da naj ne volijo „Štajerčevih“ nemškutarjev, ker ti sploh ne spadajo na Goro, ampak — v norišnico! Zatorej vrli slovenski možje, dne 21. t. m. vsi na volišče, da pogazimo za vselej v tla nesramno „Štajerčevo“ nemškutarsko zalego.

— **Zopetna blamaža celjskih Nemcev.** Naši celjski nemčurji radi hodijo na potovanja, da tudi drugje dokazujejo pristnost svojega nemštva in svojega srednjeveškega svetovnega naziranja, pri čemur pa ti revčki le kažejo, da so izvržek človeštva, ker se s svojimi budalostmi ne samo smešijo, temveč služijo celemu svetu v zaničevanje. Pisala bi se že lahko cela zgodovina o tem, pa niso si mogli kaj, da ne bi pridejali tej itak dolgi vrsti neumnosti novo. Za to so si izbrali mesto Celovec, katero so posetili ti nemški bratci o priliki slavnosti „Kriegervereina“ zastopajoči v množini kakih 6 možiceljev slavno nemško južno štajersko postojanko. Obnesla bi se bila menda slavnost v redu, če bi celjskim bratcem v velikih množinah zaužiti alkohol ali edina od celovškega magistrata razobešena frankfurterica ne zmešala vodenih možgan. Gromsko slabo jim je pri tem predla. Pri komerzu so povdarjali vsi govorniki pomen društev in nobenemu ni prišlo na misel zajezditi nevarnega pegaza politike. Pa glej čuda! Celjani, ki povsod delajo „častne“ izjeme, hoteli so imeti „Extrawurst“, — no dobili so jo sicer, — a poplačati so jo morali nad vse drago. Komaj se namreč vzdigne celjski bratec in začne z občudovanja vredno komiko klobasariti o resnih smotrih celjskega mučeništva in za premenjavo v nadaljnem govoru na srce pretresujoči način stokati o hudem (morda materijelnem) stališču celjskih Germanov — občinstvo je gledalo kakor bik nova vrata, marsikdo se je bal, da pride morda celo z malho po groše, — vstane že zastopnik celovškega „Kriegerverein“-a in — jojmine, pretrga neumno klobasarijo z besedami: „Ich bitte den Redner, solche Sachen nicht vorzubringen. Ich bin zwar ein dummer Kerl, aber so viel weiss ich, dass das nicht passend ist.“ Smrtnomučni molk je značil pri tem višek tragike, dočim so zatihneli posmehi, ki so veljali celjskim junakom, skrbeli za komično stran te predstave. In poglej še nadalje to nesramnost napram celjskim gostom, to kršenje gostoljubnosti napram nemški in sokrvni celjski žlahti. Vzdigne se namreč kot vihar celo občinstvo in ploska celovškemu govorniku. Kakor sem poizvedel pozneje, so se Celovčani zgražali najbolj nad tem, da se jim je v celjski govoranci spakedral na tak grd način njih ljubljeni jezik. — Nemec iz Celja namreč nemški ni znal; — poznali so to iz mrcvarenja nemškega jezika. Ljubezen celovških Nemcev do celjskih se je pokazala v tem slučaju na način, da služi Celjanom v sramoto. Celovčan.

— **Smradljiva lista.** Zadnjič poročali smo pod to notico, kako nesramno je „Marb. Ztg.“ pisala o kranjskih posestnikih, ki so se peljali v Žalec si ogledat tamošnje hmeljeve nasade, češ, da so porabili vagone za — stranišče. No sedaj pa smo izvedeli od gospoda, ki se je izleta udeležil, da so ljubljanski izletniki zapustili vagone v popolnoma čistem stanu, pač pa da je v isti vagon, iz katerega so Ljubljančani izstopili, vstopilo v Celju nekaj pijanih nemških barab. Ako je bil torej vagon res onesnažen, potem je gotovo, da so storile to tiste pijane nemške barabe, ki so vstopile v Celju in izstopile v Štoreh. Da se je onesnaženje moglo zgoditi le med Celjem in Štorami, kaže dejstvo, da je dotični sprevodnik opazil to šele za postajo Štore. Torej pijani nemški bratci bili so tisti, ki so napravili iz vagona — stranišče, kar bi smradljiva lista „Marb. Ztg.“ in „D. Wacht“ sedaj rada Slovencem podtikala! To je pristna nemška kultura! Fej vam bodi!

— **Zopet naša slavna pošta!** Neverjetni in nerazumljivi so slavni čini naših pošt! Človeku se hoče res dozdevati, kakor da poštni uradniki celjski nimajo boljšega dela, ko da pošiljajo pisma slovenska po svetu „rajžat“. — V rokah imamo razglednico, ki je potovala iz Makol v Šmartno v Rožni dolini komaj 28 dnij, kar gotovo ni mnogo, če pomislimo, da pride dober pešec v 7. urah. — Zopet druga karta pa je bila namenjena v Galicijo pri Žalcu, pa revo so poslali, na pot v pregnanstvo proti mrzli Sibiriji. Sreča je hotela, da so jo na meji v Galiciji vstavili. Vsa s poštnimi ranami obdana se je povrnila iz Galicije in je srečno našla Žalec na Štajerskem.

— **Sv. Jurij ob juž. želez.** Tukajšnja ženska podružnica sv. Cirila in Metoda je pobrala o priliki XX. velike skupščine, ki se je vršila tukaj, udnino in prispevke za tekoče leto. Nabrala se je lepa svota: 143 K. Čistega se skazuje 136 K — 100 K se je izročilo pri banketu prvomestniku Cirilove družbe, 36 K pa se upošlje glav. odboru v Ljubljano. — Da se je nabrala za naše razmere tako znatna svota, dolžna je naša ženska podružnica zahvaliti preblagorodno rodbino Majdičevo iz Celja, ki je darovala 40 K. Ostali denar se je nabral med narodnimi, požrtvovalnimi Šentjurčani, kmeti in tržani. Zahvaliti mora ženska podružnica č. g. kaplana Jelsnika, ki je poleg moške podružnice zastavil svoje moči tudi v prospeh ženske podružnice, da je tako častno izvršila svojo nalogo o priliki XX. skupščine!

— **Finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru** dosledno nemškutari. Dopise, plačilne naloge, itd. itd. izdaja samo v nemškem jeziku. Saj pa tudi v celem ravnateljstvu ni slovenskega uradnika! — Največji škandal pa je, da si upa ta urad javne razglase v popolnoma slovenske kraje, n. pr. v Savinsko dolino, pošiljati samo v nemškem jeziku, in v tistih razglasih pačiti krajevna imena, za kraje, ki nimajo nemških imen. Pozivljamo poslance, da store konec tej nemškutariji.

— **Iz Konjic.** Veselica prirejena dne 8. septembra se je obnesla še precej dobro. Posebno veliko se je zbralo odličnega občinstva iz daljnih krajev. Videli smo vrle Celjane, z okrašenimi vozovi pridirjali so gostje iz Slovenske Bistrice in svoje zastopnike so poslale celo Studenice in Makole. Ponosno pa je vihrala slovenska zastava na vozu, na kojem so se pripeljali vrli Žičani, pojoč narodne pesmi. Seveda sta se kmalu razkoračila pred njihovim vozom konjiška „polipa“ zahtevajoč v nemškem jeziku odstranitev velike trobojnice. Ker pa nemških ukazov niso hoteli poslušati, so se odpeljali naprej proti „Narodnemu domu“. Bilo bi želeti, da bi se bili tudi drugi okoličani kmetje udeležili v takem številu! Pevske točke „Konjiškega pevskega zbora“ pod izbornim vodstvom priznanega slovenskega virtuoza g. Bena Serajnika so ugajale vobče jako dobro, tako da je občinstvo burno zahtevalo, naj zopet in zopet zaigra. Posebno dovršeno se je pela „Ljubica“ kar nam je v dokaz, da se je konjiški mešani zbor povzpel do visoke dovršenosti.

— **Ljutomer.** Umrl je 16. t. m. g. Martin Bračko posestnik in cerkovnik v 71. letu svoje starosti. Kot cerkovnik je opravljal ta posel zelo vestno čez 27 let. Pokojnik je bil vrl narodnjak in kremenitega značaja ter svoje narodne dolžnosti nikoli ni zamudil. Ob volitvah je bil vedno med prvimi na volišču. V družbi je bil kaj vesel ter s svojimi originalnimi narodnimi pesmami in dovtipi kratkočasil navzoče. Bodi poštenjaku zemljica lahka!

— **Omladina** prinaša zanimive podatke iz statistike slovenskega dijaštva. Leta 1892. je bilo 112 juristov (danes 250), 58 medicincev (27), 28 filozofov (202), 14 tehnikov (65), 15 drugih akademikov (41). Torej je bilo skupno pred 13 leti 227 slovenskih visokošolcev, med tem ko jih je zdaj 586. Število je tedaj naraslo za 359. V gimnazijah je bilo letos na Kranjskem 1398 dijakov, na Štajerskem 667, na Koroškem 111, na Primorskem 440, v drugih krajih 30; skupno je bilo torej letos 2646 slovenskih gimnazijcev. V realkah je bilo na Kranjskem 430, na Štajerskem 12, na Koroškem 8, na Primorskem 190; skupno torej 640 slovenskih realcev ali če oboje seštejemo 3286 slov. srednješolcev po gimnazijah in realkah.

— **Na graškem vseučilišču** se prične inskripcija za zimski tečaj 1905/06 dne 23. septembra t. l. in traja inklusivno do 8. oktobra t. l. Od 16. oktobra t. l. naprej inskribira se samo še z dovoljenjem akademičnega senata!

— **„Vinsko trgatev“** priredi začetkom prihodnjega meseca „Slovensko delavsko podporno društvo“ v vseh prostorih „Skalne kleti“. — Delajo se razne priprave, tako, da bode vsak obiskovalec gotovo zadovoljen.

— **Slavnost v Kaplji.** V nedeljo so blagoslovili v Kaplji pri Št. Jurju ob Taboru gasilni dom, orodje gasilnega društva in zastavo. Na slavnost je dospelo 17 bratskih gasilnih društev korporativno. Bil je veličasten pogled na vrste uniformiranih mož, ko se je vpiralo solnce v svetle čelade in je kar gorelo in se bleščalo nad četami. Dospelo je šest društev s zastavami: „Savinski Sokol“ v Mozirju korporativno, „Celjski Sokol“ s pododelkom „Žalski Sokol“, „Vranska vila“, „Pazniško in delavsko podporno društvo“ iz Trbovelj, Požarna bramba Trboveljska, Požarna bramba Gornjegrajska. Krasno so se odlikovali Trboveljčani; pripeljali so s seboj lastno godbo, četa požarnih brambovcev je prišla na konjih, sploh so bile Trbovlje najčastnejše zastopane. Vsprejel in pozdravil je društva načelnik „Zveze slov. požarnih bramb“, g. Iv. Fajdiga. Cerkvena opravila je izvršil domači župnik, č. g. Zdolšek ter imel lep cerkveni nagovor. Zabijali so se v zastavo žeblji, nakar se je pobratila z navzočimi družicami; odšli smo nato na slavnostni prostor, na vrt g. barona Wittenbacha, kjer se je razvila prelepa zabava. Telovadili so celjski in žalski „Sokoli“ z izborno rutino in eleganco. Obe godbi, celjska nar. in trboveljskega pazn. in del. društva sta vrlo svirali, ter je bilo navdušenje obilo zbranega naroda — nad 3000 — velikansko. Veselični prostor je bil obkoljen s šotori, kjer se je točilo in prodajalo za grlo in usta. Ob mraku so spustili več zrakoplovov v zrak, tedaj se je začelo oblačiti, nastajal je veter. Rogovi so trobili na odhod, gostje so se razšli. Na to slavnost so domačini lahko ponosni; možje so požrtvovalno nabavili vse, kar je bilo potreba, tako da je bilo vse izvrstno pripravljeno. Strinjamo se popolnoma z nekim govornikom, ki je zabijaje žebelj v zastavo, rekel: „Naj bi „Sokoli“ in „Požarne brambe“ vedno združenih moči branili našo domovino ognja in narodnih nezgod. Na pomoč! Nazdar!“

— **Iz Št. Jurja ob juž. želez.** Na dan skupščine družbe sv. Cirila in Metoda je bil ves trg v zastavah izvzemši hiš nemčurskega trgovca Schescherko in orožniške postaje. Predrznost nemčurskega trgovca Schescherka je bila celo tolika, da so iz njegove hiše zvečer klicali na tuje slovenske goste: „Pereat narod!“ „Pereat Slovenci!“ S tem je menda hotel povedati, naj Slovenci ne bodo tako naivni, da bi svoj denar nosili v njegovo prodajalnico. Slovenci niso odgovorili na ta sirova, brezmejno zaničljiva izzivanja. To imamo v zahvalo zato, ker Slovenci rede Schescherkovo rodbino. Slovensko ljudstvo, vzdrami se!

— **Izpred celjskega porotnega sodišča.** Kmet Ivan Zorič iz Cirkelj (Kranjsko) je spravil v promet ponarejen bankovec za 20 kron iz znane ameriške tovarne že obsojenega urarja Krkoviča. Obsojen je bil le v 3dnevni zapor, a v preiskovalnem zaporu je presedel pet mesecev. Hlapec Jernej Urlep je svojega sohlapca pri gostilničarju Dobovišku v Št. Jurju pri Celju v pretepu zabodel z nožem ter ga usmrtil. Dobil je dve leti ječe.

— **Spremembe v justični službi.** Okrajni sodnik Gvidon Visconti v Marenbergu je premeščen v Beljak. Sodni pristav Josip Roth v Brežicah je imenovan okrajnim sodnikom v Marenbergu. Premeščena sta: sodni pristav dr. Gustav Rostok iz Št. Lenarta v Slov. Goricah v Konjice ter dr. Josip Oswatitsch iz Sevnice v Brežice. Sodna pristava dr. Karel Hallavanya pl. Radoičič in dr. Hub. pl. Karnitschnigg prideta v Gradec, ozir. Ptuj. Sodnim pristavom so imenovani avskultantje: Rihard Sellyey za Sevnico, Martin Zwitter za Črnomelj, dr. Ambrož Petrowitsch za Št. Lenart v Slov. goricah, dr. Viktor Pavliček za Rogatec.

— **Laški trg.** Nemčurski napadi. Po nadaljnih poizvedbah dognalo se je, da pri napadu na Slovence pri gostilni Gradt ni bil udeležen Prešiček, temveč med drugim dva trgovska pomočnika Karla Hermann. Prešiček pa je bil vodja napada na slovenskega brivca in pod njegovo komando sta se nahajala razun že zadnjič omenjenih tudi ponemčurjen Hrvat Dietzman in sin tukajšnjega davkarja J. Grah — sami nadebudni di—jaki. Toliko resnici na ljubo.

— **Brežice.** Baron Moscon, predsednik okr. zastopa, je zvabil nekaj slovenskih županov ter nekoliko zastopnikov kranjskih mest v „pufštajn“ na posvetovanje za četrti osebni vlak na progi južne železnice „Zidan most-Sisek“. Med povabljenimi je bil tudi predsednik obrtne komore, g. Lenarčič iz Ljubljane. Ko je g. Lenarčič v slovenskem jeziku razlagal svoje mnenje, vstal je nepoklican znan „Ohrfeigemann“, nemškutarski brivec Pajdaš in je loputnivši z durmi odšel. Sklicatelj tega shoda je trpel to žaljenje kranjskega gosta, čeprav je to nesramna razžalitev. Sploh pa je Pajdaš brivec ter ga nihče klical ni. Slovenci, ker smo v „pufštajnu“ izpostavljeni zasmehovanju nemčurskemu, naj nikdo ne prestopi več njegovega praga!

— **Prismojeni ptujski „Štajerc“** pravi, da se „Domovina“ kar „peni od jeze“, ker je isti pisal, da naj pazi, da ne bode „zaklenjena“ ter pristavlja, da bode „Domovina“ od jeze počila. Oh ti neumno nemškutarsko trobilo! La bi se mi radi pisave tako smradljivega lističa, kakor je nemškutarski „Štajerc“ jezili, nam niti v sanjah ne pride na misel. Pač pa smo vsled budalaste „Štajerčeve“ pisarije skoraj res počili — pa ne morda od „jeze“, ampak od — smeha!

— **Umrl je v Gradcu** Oto pl. Apfaltrern, komornik in bivši deželni odbornik kranjski. Pokojnik je bil oče celjskega okrajnega glavarja, namestniškega svetnika Maria Rudolf Apfaltrerna.

— **Pošteni najditelj.** Posestnik Frančišek Urh v Braslovčah je našel na cesti vrečo s 40.000 kronami, ki jo je izgubil braslovški poštni sel. Pošteni najditelj je izročil denar poštnemu uradu, a mu niso hoteli izplačati zaslužene zakonite najdnine. Mož si jo bo moral priboriti potom sodnije.

— **Nazaj k Rimu** je prišel neki Celjan, ki se je pred meseci dal pregovoriti, da je s svojimi 3 otroci šel „proč od Rima“ k protestantovstvu. Uvidel je še pravočasno veliko propalost tega gibanja „proč od Rima“ in se vrnil „nazaj k Rimu“, predno se ni popolnoma pogreznil v tisto blato. Vodanovi sinovi so vsled tega silno potrti. Da, da, tako je!

— **Brat je brata z nožem napadel** in ga smrtno ranil v Žičah. Imela sta prepir zaradi dedščine, pri čemur se je mlajšemu Ludoviku Skale-tu razvnela tako hudo kri, da je skočil na brata Janeza z nožem ter mu prerezal vrat. Pripeljali so ga v bolnišnico v Maribor.

— **S koso glavo odrezal.** V sredo sta kosila na travniku blizu Gomilice na Štajerskem posestnik Josip Škof iz Kranj in njegov hlapec Adam. Nastal je med njima prepir, v katerem se je hlapec tako razjezil, da je zamahnil s koso po svojem gospodarju in mu glavo popolnoma odrezal. Nato se je šel sam javit oblastvu.

— **Radgona.** Tukaj je ustrelil neki ogrski finančni stražnik na štajersko-ogrski meji gostilničarja Franca Vüjeca. Stražnik je podedoval nekaj tisoč goldinarjev ter se nato vpijanil, nakar je začel prepir z gostilničarjem. Krogla mu je šla na levi strani v prsa in na drugi strani vun kvišku v strop, bil je takoj mrtev. Žalostna posledica pijančevanja.

— **Legar.** Iz Hrastnika se nam piše: Že dalj časa sem razsaja po naši zakajeni dolini vročinska bolezen ali legar. Sedaj je omejen le na kemično tvornico in nje neposredno okolico. Čudimo se, da zbolijo za to boleznijo skoro izključno samo tvorniški delavci (nad 40). Višji okrajni vdravnik Keppa naj ne gre ob svojem prihodu v Hrastnik poprašat v tvorniško pisarno za število bolnih, naj se na svoje oči prepriča, kaka naravnost svinjska stanovanja imajo v velikem številu delavci. To je škandal, to je zoper vsako higieno! Nujno pozivljamo v to poklicana oblastva, da narede tu red, da se vendar neha ta bolezen tako strašno razširjati.

— **Na shod nar.-rad. dijaštva v Trstu** je došlo mnogo brzojavnih pozdravov. Med drugimi so brzojavili: vseučil. prof. dr. Chodounsky, prof. tehnike J. V. Hraský, Stjepan Radić, župan Hribar, dr. Triller, uredništvo „Domovine“, dr. Laginja, Postojnski „Sokol“, Postojnski tržani, Bralno društvo v Dol. Logatcu, „Slovenski Jug“ v Belgradu, Srpsko akad. društvo „Zora“, Mozirski „Sokol“ in „Čitalnica“ in „Narodni jednota podšumavská“ v Pragi. Dež. posl. dr. Gregorin je pisal predsedstvu shoda daljše pismo, v katerem pozdravlja dijaštvo, ki si je izbralo baš Trst za kraj shoda. „Od Trsta in dosledno od morja se Slovenci ne smemo dati odtisniti, ako hočemo, da nam kdaj zasije boljša bodočnost. Imejmo pred očmi zgodovinsko dejstvo, da tudi mali narodi — stare Benetke, Holandska, Belgija itd. — so igrali in igrajo v svetu vlogo, kakoršne niso mogli igrati večji narodi, odrezani od morja.“

Družba sv. Cirila in Metoda.

Poročilo tajnika na XX. veliki skupšini v Št. Jurju omenja v uvodu društvene dvajsetletnice. Leta 1885. je bila družba ustanovljena, družbino vodstvo je bilo voljeno 5. julija 1886. leta v spomin tisočletnice smrti slovanskega blagovestnika sv Metoda. — Do danes se je vodstvo sešlo k 163 sejam, ne vštevši sestankov ožjega odbora. Pred vsem je vodstvo uredilo notranjo in zunanjo organizacijo družbe. V dveh desetletjih se je osnovalo petindvajset družbinih zavodov in sicer na Slovenskem Štajerskem: v Celju, Mariboru, na Muti; na Koroškem: v Št. Rupertu; na Goriškem: v Gorici, Podgori, Pevmi, Devinu; na Tržaškem: v Trstu, Gretu, Rojanu, Sv. Ivanu, Skednju, Rocolu; na Kranjskem: na Jesenicah, Tržiču, na Savi. Vrednost teh posestev dosega blizo 200.000 kron. V te zavode je pohajalo letos 2600 otrok. Če bi ne bilo naše družbe, bi ti otroci večinoma izginili v germanskih in italijanskih valovih. Kateri domoljub in katera rodoljubkinja ne bosta prihitela in otela svoje dece narodne smrti!

V zadnjem upravnem letu so prirastle tri podružnice in sicer v Kozjem, ženska podružnica v Vrtojbi pri Gorici in na Jesenicah. Družba šteje sedaj 151 podružnic z okolu 9000 člani. Poročilo s ponosom povdarja, da je bila uprav „Družba sv. Cirila in Metoda“, ki je organizirala slovensko ženstvo v lastnih podružnicah, katerih je po zadnjem izkazu 38. Povsod oznanjuje, da le edinost celokupnega slovenskega naroda, le vstrajno delo in požrtvovalnost, le večja izobrazba šolske mladeži in drugih slojev pripelje naš narod k boljši bodočnosti.

Knjižnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“ obsega dosedaj 14 zvezkov. Poleg teh je še v družbini zalogi šest raznih del. Vse te spise imajo po slovenski zemlji v več kot 50.000 izvodih, če se pa prištejejo še koledarji in nekatere druge knjige, je družba v dvajsetih letih poslala nad 100.000 izvodov v slovenski svet.

Na Savi na Gorenjskem se otvorita dva otroška vrtca, eno otroško zabavišče na Jesenicah. V Mariboru in v Studenicah je potrebna slovenska ljudska šola, v Gradcu je potreben otroški vrtec, narodna šola v Št. Jakobu v Rožu potrebuje podpore. V bližnji prihodnjosti bo treba podvojiti stroške družbe. Obrača se s prošnjo za živahnejše delovanje do vseh podružnic. Priporoča nakupovanje društvenega blaga in narodnega kolka. Tekom enega leta se je razpečalo 303.159 narodnih kolkov, za kar je dobila družba 5986 K 31 v, dobi pa še za razposlanih 641.321 kolkov okolu 6000 kron. Priporoča Ciril-Metodov dar, nabiralnike po gostilnah, prireditev zabav in veselic v družbine namene, volila, posebno pa prosi za podporo županstva, do katerih prošnje že sedaj pri mnogih niso bile brezuspešne.

Politični pregled.

— **Ogrsko.** Dne 15. t. m. je bila sklicana poslanska zbornica k seji, v kateri je Fejervary naznanil demisijo ministrstva in prečital kraljevski razpis, v katerem je državni zbor odgoden do 15. oktobra. Pred parlamentom se je zbralo nad 50.000 socijalnih demokratov, ki so demonstrirali za splošno in enako volilno pravico. Posebna deputacija je nesla v parlament peticijo, s katero se zahteva splošna in enaka volilna pravica. Peticijo je podpisalo 500.000 delavcev.

— **Položaj na Ogrskem.** Položaj je brezupen. Protiavstrijske stranke prej ko slej stoje na stališču, da ima zbornica višjo oblast nad armado. Košut je osebno pripravljen za spravo, ker bi rad postal minister, a osebni cesarjev sovražnik grof Apponyi je do zdaj preprečil še vsak spravni poizkus. — V drugem četrtletju t. l. znašajo državni dohodki na Ogrskem za 24 milijonov manj, kakor lani, a stroški so se zvišali za 14 in pol milijona. Vsega skupaj je došlo letos v državne blagajne 38,500.000 kron manj kakor lani.

— **Po vojski.** Jeli Nebogatov res kriv? Odlična nemška glasila povdarjajo, da je obsodba nad Nebogatovom krivična. Zanikrna ruska mornariška oblast bi le rada vso krivdo zvalila na Nebogatova. O pravih vzrokih ruskega poraza pri Cušimi objavlja neki nemški zdravnik, ki je služboval na „Orlu“ zanimive in točne podatke. Ruske krogle so sicer napravile velike luknje in odprtine kadar so zadele japonske ladje, toda večinoma se topovi še izprožili niso in kroglje se niso razletele. Vzrok je bil ta, da je razstrelilni pyroxilin postal na potu vsled vročine nerabljiv. To so morali preje vedeti, ker se je v Port Arturju ravnotako zgodilo. Moštvo Nebogatova je obstajalo iz zgolj novincev, ki so bili vsi unovačeni oktobra l. 1904. Predvsem se ti niso izpoznali pri topovih, ker se zaradi štedljivosti niso vadili v ostrem streljanju. Častniki in moštvo je celo pot jedlo samo osoljeno meso, malokdaj kaj svežega, sveže vode pa sploh nikoli ne. Ladje so bile tako preobložene z ogljem in drugim tovorom, da je močno oklepje prišlo pod vodo, nad vodo pa je bilo slabše. Seveda so tako bili izpostavljeni uničujočim strelom. Nebogatov je ravnal človekoljubno, ni maral, da bi zastonj žrtvoval ljudi, ker je dobro vedel, da proti Japoncem nič ne opravi. Hotel je storiti konec neumni komediji. Kolikor glav, toliko misli . . .

V Tokiu je sedaj baje mir. Več tisoč vojakov kroži po mestu z nasajenimi bajonet. Japonski mirovni poslanik, baron Komura je v New-Yorku obolel, ko je slišal kake posledice je imela mirovna pogodba v domovini. — Japonska generala Nogi in Nodzu sta prosila, da jih vpokoje, ker sta z mirom nezadovoljna. — Kuropatkin se bo umaknil iz javnega življenja.

— **Finančni položaj Rusije.** Rusko finančno ministrstvo je izdalo o dohodkih in stroških v prvih petih mesecih leta 1905 nastopne podatke: redni dohodki so znašali 787.679.000 rubljev, 1,696.000 več nego v enaki dobi minolega leta, redni stroški pa 786,002.000 rubljev, 19,859.000

rubljev manje nego leta 1904. Izredni prihodi so znašali 445,741.000 rubljev, 162,632.000 rubljev več nego v minolem letu, izredni stroški pa 454,916.000 rubljev, 382,636,000 več nego l. 1904.

— **Vesti z Balkana.** Oboroženi Arnavti in turški vojaki so pri Kuršumlji napadli srbsko obmejno stražo. Srbski vojaki so jih hoteli pregnati, toda turški vojaki so se na vso moč upirali. Ko se je približala srbska obmejna komisija, so Arnavti in Turki oddali strele. Srbi so izgubili enega stotnika, dva podčastnika in enega vojaka, ranjen je pa en inžener, en podčastnik in trije prostaki. Srbski vojaki, ki so prihiteli na pomoč, so prepodili arnavtske in turške čete in zopet zasedli stražnice. — Iz Aten poročajo, da se snujejo tri nove makedonske čete. Bolgarska vstaška četa, močna 200 mož, je baje prestopila turško mejo.

— **Parlament na Ruskem in Židje.** „Zveza ruskih patrijotov v Moskvi je izdala apel do vseh onih, ki so zadobili volilno pravico v državno dumo. Zveza pozivlja volilce, naj načelno ne dado svojega glasu nobenemu židovskemu kandidatu. Tekom vse vojne in notranjih nemirov — pravi proglas — so dokazali Židje ne le, da nimajo srce za Rusijo, ampak da so jej naravnost sovražni. Vendar pa se Židje nadejajo, da se jim posreči po zvitih kompromisih, da dobe vsaj 4 mandate. Najmočnejša židovska mesta v Rusiji so: Varšava z 275.000, Odesa s 120.000, Minsk in Lodz vsako s 100.000, Vilna s 84.000 in Berdičev s 63.000 Židov! Tu prirede Židje svoj lov po mandatih in se gotovo poslužijo v ta namen vseh možnih volilnih zlorab in podkupovanj.

Iz Petrograda javljajo, da bo Maksim Gorki v Nižnem-Novgorodu kandidiral za državno dumo.

— **Rast Nemčije.** Za vse slovanske narode je izredna rast Nemčije resen opomin. Nemčija ne raste po veličanj površja, ampak množi prebivalstvo. Danes ima že 62,000.000 prebivalcev na ozemlju 540.743 štirijaških kilometrov. Avstrija z Bosno in Hercegovino ima 49,000.000 prebivalcev na 675.912 štirij. km. Prebivalci v Nemčiji se vsako leto pomnože za 1,500.000 duš in ne izseli se jih niti peti del tega, kar iz naše države. Torej v desetih letih bode Nemško imelo 80,000.000 prebivalcev. Nemčija raste pa tudi v gospodarskem pogledu. Nemški kapital je razširjen po celem svetu, tako da je že prekosil Francijo in z Anglijo se ravno zdaj bori. Denarni promet nemške državne banke je preteklo leto znašal 221.589,000.000 mark, torej trikrat toliko, kolikor znašajo vsi denarni prometi avstro-ogrske banke. Ali tudi privatne banke v Nemčiji imajo velikansk promet. V Nemčiji je zasebnih bank, katerih prometi so večji, nego prometi naše avstro-ogrske banke. In nemški obrtnijski izdelki se vsiljujejo povsod. Razun tega mora se še vpoštevati nemška štedljivost, podjetnost, solidnost in poleg tega skrajni nacionalizem, nemška razpenjavost, ki si vedno lasti nove kraje z železnicami in trgovino. Vse to je gotovo resen opomin za vse Slovane, ki se borijo zoper svoje rodne brate radi zelo dvomljivih iz tujine prinesenih liberalnih fraz.

— **Na Japonskem.** Japonski zavezniki Angleži so jako nezadovoljni z svojimi japonskimi prijatelji. S pravim obžalovanjem in presenečeni so čitali Angleži poročila o dogodkih v Tokiu. Angleži so že začeli dvomiti o vrednosti zveze z Japonci, kar angleški vladi ni nikakor všeč. Nek list piše: Jako neprevidno so postopali Angleži skleniti z Japonci zvezo, ki nas bo zapletla v podjetja azijskega naroda, ki nam je ptuj v svojih mislih in skrivnostno zakriva svoje častihlepne načrte. V Ozaki je bil velik shod, na katerem so sklenili zahtevati, naj Japonska prelomi mirovno pogodbo in naj odstopi japonsko ministrstvo. Udeleženci so priredili izgrede. — Iz Tokia poročajo: Na oklopnici „Mikasa“ je izbruhnil 10. t. m. požar, ladja se je o polnoči potopila. Kako je nastal požar, ni znano. Predno se je še moglo rešiti moštvo, je dosegel ogenj skladišče za smodnik, ki je eksplodiral. Življenje je izgubilo 599 oseb. „Mikasa“ je bila Togova admiralitetna ladija, zgrajena l. 1900, imela je 15.400 tonalet, 50 topov in 18·5 vozalov brzine.

Dopisi.

Mozirje. Krajni šolski svet in šolsko vodstvo ljudske šole v Mozirju sta priredila šolski mladini, dne 9. septembra slavnost v večjem obsegu v spomin odkritja spomenika pesniku-prvaku Francetu Prešernu v Ljubljani.

Vse točke so uspele nepričakovano povoljno, in se je za ta povoljen izid zahvaliti najprej č. g. župniku in kaplanu, vsem učiteljem in spoštovanemu občinstvu, katero je s prostovoljnimi darovi bistveno pripomoglo, da so se po šolski akademiji zamogli šolarji pogostiti z raznimi jestvinami in pijačo.

Kdor je bil navzoč pri akademiji šolarjev, je moral biti do solz ganjen vsled izvrstnega predavanja jako težavnih Prešernovih pesmi, in tudi izbranega in preciznega petja nalašč za ta slovesni dan zbranih skladb.

Pa žal Bog se občinstvo ni v tej meri udeležilo te veselice, kakor bi bilo pričakovati; a še žalostneje pa je, da nikdo od krajnega šolskega sveta — kateremu bi bila sveta dolžnost se te prireditve vdeležiti — razen šolskega ogleda pri tej šolski veselici ni bil pričujoč.

S tem večjim veseljem smo opazili v sredini šolarjev veliko v Mozirju stanujočih letoviščnikov, kateri so tudi pri prosti šolski veselici prav marljivo pomagali, da se je zamoglo nad dvesto šolskih otrok točno pogostiti in tudi druge zabave dobro izpeljati.

Preden so šolski otroci zapustili veselični prostor, razdelila se je med najboljše učence knjiga „Slava Prešernu“ v spomin na prirejeno šolsko veselico.

Končno pa se izreka vsem, ki so s svojimi prostovoljnimi doneski pripomogli k toli povoljnemu izidu te slavnemu pesniku v spomin prirejene šolske veselice, ter tudi vsem tistim, kateri so ta dan svoje hiše z zastavami okrasili, najsrčnejša zahvala.

Samo želeti bi bilo, da se v kratkem času priredi zopet enaka veselica; kajti na ta lep način se šolska mladina vspodbuja k pridnosti, in se v njej krepi ljubezen do šole in učiteljstva, kakor tudi ljubezen do domovine. Le večje udeležbe od strani občinstva bi bilo pričakovati.

Pri prihodnji šolski veselici torej na mnogobrojno udeležbo v sredini šolskih otrok!

Iz Mozirja. Že dolgo časa ni videl naš trg korakati čvrstih Sokolov pod domačo zastavo, in že dokaj časa ni donel odmev veselja in radosti iz vrtov mozirskega trga.

Dne 10. t. m. smo pa imeli priliko videti in slišati prvo sokolsko slavnost, ki je vsestransko pokazala, kako moč še ima nekdanji Savinski Sokol, in kako ga čislajo in spoštujejo Savinčani in vsi Slovenci. Odzvali so se našemu vabilu, večina je slišala naš klic in nas počastila z mnogobrojnim obiskom.

Ob četrti uri popoldne so se zbrali Sokoli v trgu, kamor je prišla šoštanjska narodna godba, da jih spremi na slavnostni prostor. Korakali smo po trgu in naša zastava je plapolala mogočno. Za njima je stopala korporativno naša dična požarna bramba, ki se je tudi odzvala našemu vabilu ter nas razveselila s svojim posetom. In za to smo pa korakali mi — bratje Sokoli — mozirski in braslovški. Bilo nas je lepo število.

V Libiji, kjer se je vršila vsa slavnost, nas je sprejela velika množica tujcev in domačinov ob cesti, veliko jih je pa že bilo na vrtu.

Tako se je pričel koncert. Menjavala se je godba in petje. Vrli domači pevci so se tudi odzvali povabilu ter pomagali s svojim lepim petjem, da je imel ves koncert lepše lice. Nadalje so zaorile krepke in mogočne slovenske pesmi tudi iz grl braslovških, pačkih in šent pavlskih pevcev.

Tik ob cesti, ki vodi iz Pake v Mozirje se razprostira velik in lep vrt in prostorna, električno razsvetljena veranda, ki je kaj pripravna za ples. V tem vrtu smo se radovali. Prav vis a vis verande je bil okusno izdelan in ovenčan oder za godbo in pevce. Pred njim, na mali mizi, je stal kip mojstra pevcev, dr. Franceta Prešerna, ves obdan s svežimi cvetkami. Napravili smo tudi tu paviljone in sicer: „En glažek al' pa dva . . .“, tu se je točila izborna kapljica pristnih vin in naše marljive narodne dame so prodajale tudi raznovrstno pecivo. Vedno je bilo obilo gostov, ki so srkali pristno kapljico. „Tobakarna“ in „Narodni kolek“ je bil zopet poseben paviljon; tudi druge stvari je bilo dobiti tukaj. Vedno in povsod ljubijo nežne, opojno dišeče cvetke, zato smo tudi za te postavili šotor in v ozadju smo razvrstili lepe dobitke za srečolov. V vseh šotorih so naše dične gospice pridno prodajale in stregle došlim gostom.

Nad vhodom smo čitali z velikimi črkami v narodnih barvah izrezan „Nazdar“ in nad njim velik sokolski monogram. Vse je bilo okusno opleteno. Ves prostor je bil prepežen z žico, na kateri so se zibali lampijončki in žarila elektrika; pod temi migljajočimi žarki je sedelo mnogoštevilno občinstvo — židane volje.

Koncert pa se ni vršil obstoječ le iz sviranja godbe in petja, ampak tudi nastopi različnih govornikov so vezali pozornost občinstva na se. Vsi govorniki so nam vlivali krepostne misli in neomahljiv pogum v borbi za narodno idejo. Njih navdušenje je obrodilo lep sad v naših mladih srcih.

Spominjali smo se pa tudi našega Prešerna. Ni bila ta slavnost samo imenovana — Prešernova slavnost — ampak v resnici smo se navduševali zanj in ga častili, kolikor je bilo v naših močeh. Mlada devojka je stopila pred Prešernovo podobo. Govorila je zbranemu občinstvu. Njen govor je bil jedrnat, in vsi zbrani so to z vsem navdušenjem pozdravljali. Kmalu je deklamovala druga devojka „Prešernovo oporoko“, katero je tudi dobro izpeljala. Mladini moramo polagati iskre v občutljivo dušo, kajti to je naš up in naša nada.

Neumoren in neutrudljiv delavec na polju za sokolsko idejo, naš dični starosta, ki se je noč in dan trudil za to veselico, je pozdravil vsa došla društva, deputacije in goste; zanosno spodbuja vse poslušalce k delu za narodno korist. Vrstile so se še razne druge točke, na kar se je koncert zaključil.

Godba je svirala in v veliki verandi smo rajali do ranega jutra.

Z obiskom nas je počastilo mnogo društev. V prvi vrsti moramo pohvaliti napredne Braslovčane, med katerimi sta se pokazali prvi dve čvrsti, mladi Sokolici. Ne oziraje se na marsikake zapreke in neprilike, ki so se pojavljale zadnje čase v našem trgu, se je vendar tudi naša čislana domača požarna bramba udeležila slavnosti korporativno. V pomoč! Ob priliki povrnemo. Da je imela slavnost lepše lice in večji utis na navzoče, smo prosili sodelovanja razna pevska društva. Peli so domači pevci, nadalje braslovški moški, pački mešani in šentpavlski moški zbor, ki so proizvajali mične slovenske pesmice ter želi pohvalo in vsestransko odobravanje. Vsem skupaj bodi najprisrčnejša zahvala, posebno pa še onim, ki so prišli od daleč, kakor iz Št. Pavla, Braslovč in iz Pake. Vsa čast onim, ki žive v viharju narodnega boja noč in dan, ki se trgajo za svoje pravice, in ti so — vrli, neustrašeni Šoštanjčani, ki so se odzvali v velikem številu ter nam poslali tudi svojo narodno godbo. Kakor vselej, tako se niso izognili tudi sedaj vrli Nazarčani naše slavnosti. Nadalje smo imeli goste iz Rečice, katerih nam že dolgo ni bila čast pozdravljati, prav tako iz Gorice. Čast vsem čislanim narodnim damam, ki so se žrtvovale ter pridno sodelovale. Ta slavnost je bila za Mozirje, kakor za vso Savinsko dolino velikanskega pomena, ker jo je priredil ustali — slabotni — novorojenec. „Savinski Sokol“, ki mora živeti in se razvijati, ker je v sedanjih razmerah neobhodno potreben. Sinovi smo višine in dneva — zato na dan! Branimo, kar je naše! Nazdar!

Iz Radmirja. Dne 26. vel. srpana t. l. je po dolgi, mučni bolezni zatisnil trudne oči k večnemu počitku starosta ksaverjanske fare, g. Ivan Časl. Rajnki nam je lahko vzgled, kaj premore vstrajnost in marljivost, Priprost, ubog deček, brez vsakih šol razen šolskega pouka, katerega so kdaj pa kdaj delili ob nedeljah gospodje duhovniki, jel je premišljati, kaj bo v prihodnjosti. V teh skrbeh za bodočnost poprosi tedanjega učitelja, slavnega Črva v Gornjem gradu, da bi ga učil orglarstva, kar je isti tudi storil. In mladi Časl hodil je uro daleč učit se, kako si bo služil svoj kruhek. Res je dobil kmalu potem organistovsko službo v domači fari. Njegovi bistri glavici pa to še ni zadostovalo. Nakupil si je knjig in se iž njih učil, učil tako, da je kmalu zopet drugo službo opravljal, namreč za takratne čase še zadostujočo službo pomožnega učitelja v domačem kraju. In oblastva so bila z njegovimi uspehi tudi zadovoljna. Ko je prišla doba nove šole, prišli so ž njo tudi drugi, za to učeni učitelji, Časl pa je ostal še vedno prijatelj šole in se tudi veliko zanimal za njo, kar že kaže to, da je bil skoro vedno ud krajnega šolskega sveta ksaverjanskega. Pa je tudi natanko umel šolske postave, in ko je bil potem tudi izvoljen v okrajni šolski svet gornjegrajski, spravil je tu dostikrat v zadrego birokratstvo, delujoč s čudovito, posebno njemu lastno odločnostjo, s zgovornostjo v prid in blagor svojega naroda in šolstva. Opravljal je delj časa službo občinskega tajnika na Ljubnem, posebno dolgo, t. j. do svoje smrti pa je bil tajnik in duša pri krajnem šolsk. svetu ksaverjanskem. Kot vsestransko delaven in praktičen mož je bil kmalo tudi izvoljen odbornikom v domači občini, katero čast je dolgih 37 let, nazadnje več let kot občinski svetovalec jako vestno in v splošno korist opravljal. Bil je vrl človek, blaga duša, navdušen narodnjak in nič ga ni moglo bolj razveseliti, kakor kaka vesela vest za narod, pa tudi nič bolj ožalostiti, da, razburiti, kakor kako žalostno poročilo za Slovence, ozir. Slovane. Tudi o njem se je moglo reči, kar je rekel rajni učitelj, nepozabni Andrej Praprotnik, pojoč o domovini:

„Obličje ak' je jasno tvoje,
vesela moja struna poje;
in če oko se ti solzí,
v potokih moje se topi.“

Dokler je mogel in se zavedal, bavil se je rad s politikovanjem in imel pri tem jako dobro razsodnost. Rajni Časl je bil pa tudi človek, ki je rad svetoval, ako ga je kdo za svet vprašal. In to so njegovi sovaščani in drugi bližnji prebivalci dobro vedeli in radi hodili v Urhovo krčmo, kjer je rajni Časl kot gostilničar rad postregel z dobro kapljico, pa tudi s vsakim po domače pokramljal in pameten svet dal. Zato se je navadno slišalo, kadarkoli je bilo kaj novega, kočljivega začeti: „Pojdimo k Časlu, kaj bodo Urhov ate rekli.“ — In sedaj ga ni več modrega svetovalca, dobrega gospodarja in skrbnega očeta Urhovega!

Kako je bil priljubljen in spoštovan ne samo v domačem kraju, ampak daleč okoli, je kazal tudi krasen pogreb. Z venci pokrito truplo rajnkega je spremila poleg neštete množice ljudstva k hladnemu grobu domača požarna bramba, katere soustanovitelj in ud je rajnik bil, požarni brambi iz Gornjega grada in Mozirja, bližnje učitelstvo, udje krajnega šolskega sveta, občinski zastop in domača šolska mladina; pevsko društvo iz Gornjega grada pa mu je zapelo za slovó od doma pretresljivi „Blagor mu“, v slovo iz cerkve, kjer je rajnik celo človeško dobo deloval kot organist,

kot milo prošnjo do nebes „Usliši nas . . .“, ob jami pa nas je tolažilo, „da zopet vid'mo se nad zvezdami“. Počivaj v miru, predragi mi, stari prijatelj, in bodi ti lahka zemljica ksaverjanska!

Eden v imenu njegovih prijateljev.

Iz Slov. goric. Ne vem, ali bi še prideval ta priimek temu najdivnejšemu kraju Spod. Štajerskega; kakor se v zadnjem času kaže, ne. Kakor nekdaj, tako tudi sedaj brije najhujši okuženi zrak iz lenarčkega trga na celo okolico. Da je našim nemčurjem po svetovno znanem polomu pri „voršuskasi“ greben jako upadel, je znano, da pa jim je vsled naše malomarne popustljivosti v tej kratki dobi jako bujno zopet zrastel, to pa kažejo sami po svoji ustanovitvi nove nemške kase.

Pretečeno nedeljo, dne 3. t. m. pa so si ustanovili podružnico „südmarke“, a to vzamemo pri nas vse za vsakdanje lokalne stvari; no, pač vse zavoljo tega blaženega miru! In tako gre dan na dan naprej ali nazaj. Ne bom oporekal, tukajšnje bralno društvo dela, kolikor mu je sploh mogoče v teh razmerah, akoravno je želeti, da bi svoje delovanje tudi na okolico bolj razpelo!

Pač pa imamo društvo, katerega sveta dolžnost bi bila, da bi se v tem opasnem položaju malo bolj zgenolo, in to je naše politično društvo. Vprašam dotične glavne činitelje dvuštva, kaj menijo o tem pojavu nasprotnikov? Ali ni dovolj izgube, da se ni naše ljudstvo takrat poučilo na javnih shodih o polomu znane „kase“? Gotovo ne bi toliko tisočakov nemčurjem popustili. In sedaj smo zopet čisto hladnokrvni. Kar bi najbolj zaspanega politika vendar moralo zbuditi, ter mu zavreti kri, da si upajo ti izključno od nas živeči obrtniki in uradniki ustanavljati podružnico za naš narod pogubonosne „südmarke“. Ali bi ne bilo tu uméstno, da bi se priredili shodi po okraju ter bi se ljudstvo poučilo, kakšen pomen ima to društvo, ter da ne bi še nadalje mastili z našim denarjem teh ljudi.

In, da se z vso vnemo pripravljajo na napad okrajnega zastopa pri bližajočih se volitvah, je menda gospodom le znano. A vklub temu ni čuti celo leto niti o enem shodu; saj društvo menda ni samo zato ustanovljeno, da bi nosili nekateri samo lepe naslove; zato vas opominjamo na delo! Ne bojte se iti med neuke mužike, oficirji med moštvo!

Mislim, da bo ta opomin zadostoval, ter ne bo potrebno vseh podrobnosti vlačiti v javnost, in da se nekateri gospodje ne bodo spodtikali nad tem, da je bilo to dejstvo slovenskemu svetu sporočeno kakor nekoč, ko je nek odbornik predlagal, da bi se tudi o društvenem delovanju po listih poročalo, a pozneje ni dobil več povabila k sejam ter tudi v naslednji dobi ni smel biti več voljen v odbor. To je slepomišenje, a na delo za narod!

Gospodarstvo.

O streljanju proti toči

je v strokovnem časniku „Ungarischer Weinbau“ št. 35, z dne 31. avgusta t. l. tole čitati: Streljanje proti toči in vlada. Kraljevo ogrsko poljedelsko ministrstvo je vodstvom državnih vinogradskih zasaditev v Čálaju in Baracki zapovedalo, da naj se streljanje proti toči opusti in vse vojne črte razoroži. To se utemeljuje s tem, ker zahtevajo to finančne razmere. V strokovnjaških krogih pa mislijo, da ni o streljanju proti toči nikakega uspeha pričakovati, in da je poljedelskemu ministrstvu ta okolnost k njegovemu sklepu dala povod.

Zanimivo gradivo za preiskavanje streljanja proti toči se nahaja v poročilu francoskih departement-oblasti o stanju in upih vinogradnih nasadov. V pokrajini Beaujolais (departement Rhône), ki je zelo čislana vsled izbornega rdečega vina, so sestavili iz šestih let tozadevne zapiske. Od l. 1900 je nastalo tam nič manj kakor 28 družb, ki s kakimi 500 topovi različne konštrukcije branijo vinograde v površini 12.000 hektarjev proti toči. Vspeh tega truda je bil, da je po toči povzročena škoda tekom zadnjih šestih let, čeprav so v teh letih imeli francoski vinogradi povsod največ prestati vsled neviht, znašala le 860.000 frankov; predno pa so se odločili za streljanje, je tekom 10 let, od 1890 do 1900, narastla škoda na 16.000 frankov. Če se torej v onih štirih letih, ki še manjkajo desetletju 1900—1910, škoda vsled toče potroji ali početvori, še vendar ne doseže četrtega dela ogromnih izgub, ki so bile pred l. 1900 na dnevnem redu.

Podobne izkušnje imajo v departementih Loire, Saone et Loire in Allier; povsod se je znatno znižala škoda, povzročena po toči. Močno se za odganjanje hudournih oblakov uporabljajo tudi bombe in rakete, zlasti v mnogih občinah južno-zahodnega vinskega okraja. V Bordeaux-u, Medoc-u, Gert-u, Lot-et-Garoune-u, Haute-Garonueu, tudi v pariški okolici je bilo več tisoč hektarjev njiv in vrtov, predvsem vinogradov vspešno obvarovanih zoper pogubni vpliv toče. Znova se je obrnila pozornost raketam, kar je njih iznajditelj, dr. Vidal iz Hyeres-a, l. 1994 ob hudi nevihti, ki je z orkansko silo prihrula črez ženevsko jezero in strašno pobila obrežne kraje, v dveh, viharju najbolj izpostavljenih krajih uporabil svoje rakete in s tem dosegel, da se jih toča skoraj nič ni dotaknila.

Raznoterosti.

— **Več stokrat oženjen.** Ameriška policija išče Švicarja Witzhoffa, ki se je v teku zadnjih let v New Yorku in okolici več stokrat oženil, oropal svoje žene in jih zapustil. Witzhoff je imel svoj ženitveni biro in je nastopal pod različnimi imeni. Jeza med zapuščenimi damami je tako velika, da so časopisi in dame razpisale visoke nagrade onemu, kdor bi Witzhoffa ujel.

— **Prebivalstvo Londona** so leta 1904 cenili na 4,648.950 prebivalcev.

— **Grobovi pet tisoč let stari.** Profesor na lipskem vseučilišču dr. Steisidorf, ki vodi izkopavanja na Cheopsovi piramidi v Egiptu s 400 delavci, je našel 50 grobnic iz kamna in opeke. Poleg teh grobnic so male sobice, kjer so stari Egipčani opravljali daritve za pokojnike. Okostnice umrlih so popolnoma raztresene. Večina grobov je iz časov kake tri tisoč let pred Kristom. V teh grobovih so našli tudi ostanke staroegiptovske umetniške obrti, zlasti kamenitih figur, romarjev, cerkvenih dostojanstvenikov, slug, kuharjev, pekov itd.

— **Ameriški humor.** „Ali si ti ne zdi neumestno, da ta mladi mož izda toliko denarja za te? „Nikakor ne, saj nimam namena ga poročiti.“ — Iz listnice uredništva „Emilija 45. Vi si želite kako sredstvo, ki bi vas obvarovalo, da bi ne izgubili las. Pritrdite si jih podnevi čvrsto na glavo, ponoči pa jih zaklenite v omaro.“ — Stric: Lahko si zadovoljen, dečko, da si sedmi sin. Sedem je srednja številka, ki ti bo vedno prinesla le dobro.“ Mali Jurček: „Dosedaj mi je prinesla samo staro ponošeno obleko mojih starejših bratov.“ — Prijatelj: „Ali ne pogrešate hudo svojega soproga?“ Žena: „Ne posebno. Podnevi je itak v pisarni, zvečer v klubu, in sedaj, ko je odpotoval, postavim pri zajutrku časnik pokonci pred njegovo skudelico, potem je ravno tako, kakor da bi bil doma.“

— **Tat iz ljubezni.** Na nevsakdanji način je pred kratkim izkazal neki pariški kavalir svojo ljubezen do svoje zaročenke. Šel je v neko trgovino delikates, kjer je ukradel konzerve morskih rakov in se dal pri tem zasačiti. Ko ga je trgovec opomnil, da je pozabil plačati, je odločno odvrnil, da jih ne plača, ker jih je ukradel, ne kupil. Trgovec je sprva mislil, da se mladi kavalir norčuje, zato mu je dejal, naj plača, ali pa da konzerve nazaj. Ker ta ni hotel ni enega, ni drugega storiti, so ga odpravili k policiji. Tu je kavalir prosil, naj ga zapro. Svoji zaročenki je obljubil, da se dá zaradi nje zapreti, ker dvomi o njegovi ljubezni. Policija mu je povedala, da je najbolj pametno, da plača konzerze in odide k svoji zaročenki, kar je kavalir naposled tudi storil. Od bogato nagradenega trgovca je pa dobil popisan ves dogodek, iz katerega je morala neverjetna zaročenka docela spoznati, da jo njen oboževatelj res ljubi in da je pripravljen zanjo vse storiti in se tudi dati zapreti.

Zvezna tiskarna v Celju

se priporoča velečastiti duhovščini, slavnemu učiteljstvu, pisateljem in p. n. občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmodernejše oblike. — Ker je bogato založena z najmodernejšimi črkami in okraski ter opremljena z motornim, oziroma električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini in v kratkem času okusno in ceno. — V zalogi ima in tiska v več barvah izdelane krasne **diplome.** — Dalje: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, vizitke, cenike, etikete, bolete, brošurice, časopise, knjige, cirkularje, lepake, opomine, vabila, podobice, spovedne listke, razglednice, hranilne in zadružne knjižice, poročna naznanila, molitvenike, mrtvaška naznanila, ter sploh vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari.

Zvezna knjigoveznica se priporoča velečastiti duhovščini, slavnemu učiteljstvu, župnijskim in občinskim uradom, krajnim šolskim svetom, posojilnicam ter cenj. p. n. občinstvu, pisateljem za vezavo vsakovrstnih knjig v priznano trpežni izdeljavi. — Za posojilnice, hranilnice in druge zavode se izdeljujejo hranilne knjižice vezane v celo ali pol platno z zlatim ali črnim tiskom po zelo nizkih cenah. Vzorci na razpolago. — Vezava različnih liturgičnih knjig, kakor „Missale Romanum“ itd. Istotako se vežejo zapisniki za posojilnice, hranilnice, občinske, župnijske, šolske in druge urade najtrpežneje v usnje in gradl ter se lahko odpirajo; izdeljuje tudi fascikle za dolžna pisma, pristopne liste, menice itd. Posebno se priporoča slavnim bralnim društvom, čitalnicam, šolskim in drugim knjižnicam za vezavo knjižničnih knjig, katera se solidno in trpežno izvršujejo; pri večjih naročilih naenkrat primeren popust. — Vezava priprostih kakor tudi finejših molitvenikov. — Sprejema vsakovrstna galanterijska dela, priprosta kakor tudi najfinejša. — Ker je opremljena z najraznovrstnejšimi in najmodernejšimi stroji, okraski in drugim orodjem, izvršuje vsa dela kar najhitreje in solidno po zmernah cenah. — Vse pošiljatve in naročila je naslavljati le: **Zvezna knjigoveznica v Celju.**

Listnica uredništva.

Potrjujemo, da g. Matija Goričan, zastopnik banke „Slavije“ ni pisal še nikakega dopisa iz Pragarskega.

G. Fr. Cv.: Nič nismo prejeli Pošljite!

Loterijske številke.

Trst, dne 16. septembra 1905: 75, 84, 69, 54, 1.
Linc, „ „ „ „ 20, 1. 4, 65, 52,

Tužnim srcem naznanjamo, da je Božji Vsegamogočnosti dopadlo poklicati v boljše življenje našo iskrenoljubljeno, nepozabno

Ano Vrečko

učiteljevo hčer

v nežni starosti 14 mesecev, v soboto ob 2. uri popoldne.

(466) 1 **Žalujoči ostali.**

Zahvala.

Podpisana Čitalnica izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je sprejem izletnikov Murskega in Varaždinskega Sokola v Ormož 10. septembra tako lepo uspel. Zahvaljuje se v prvi vrsti vsem mnogim dobrotnikom iz Ormoža in okolice, Središča, Huma, Velike Nedelje, Ivanjkovec, Samužan itd., ki so v ta namen darovali, bodisi denar, jestvine ali vino; potem slavnima posojilnicama: ormoški in okrajni za zdatne prispevke; g. dr. Geršaku za prepustitev vrta; slavni trgoviški in ormoški okoliški požarni brambi za slovesni nastop in vzdrževanje reda, ter vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli k tako veliki udeležbi in sploh vsem udeležencem. Prav posebno pa se zahvaljujemo cenjenim gospem in gospodičnam iz Ormoža in okolice za obilen trud, ki so ga imele s pripravami, sprejemom, pozdravom in s postrežbo.

Ormožka čitalnica, dne 16. septembra 1905.

Tajnik: **A. Rosina.** Predsednik: **Dr. J. Geršak.**

Lep mlin

na 10 kamnov in dvanajstimi stopami ter z vedno močno vodno silo na **Primostku,** tik okrajne ceste, od pokojnega Franca Premerja, pol ure od mesta **Metlike, se proda po nizki ceni in ugodnimi pogoji,** polovica kupa se lahko po $4\frac{1}{2}\%$ uknjiži. Poleg mlina je tudi še potrebno poslopje, dve šupi, vinska klet, konjski in živinski hlevi, veliki svinjaki, kozolec (toplar), pod in kozolec; zraven je tudi velik sadni vrt, travniki in gozd z debelimi hrasti do 8 oral, za prašičjo in živinsko rejo jako ugoden.

Natančneje se izve pri lastniku **Frideriku Skušek,** trgovcu in posestniku v **Metliki,** Dolenjsko. (405) 6—4

Hiša v najem.

V prijaznej vasi Šmartno na Paki, 2 min. od železniške postaje Rečica na Paki se da hiša z vrtom takoj v najem.

Taista je jako pripravna za kakega obrtnika ali penzijonista. — Več se izve **na pošti v v Rečici na Paki.** (468) 2—1

Prodajalko

zmožno slovenščine in nemščine, popolnoma izurjeno v trgovini z mešanim blagom **se sprejme takój.**

Tudi se tamkaj **odda** (467) 1

filijalka

na račun ugodna za dobro izurjeno prodajalko. — Kje, se izve, pri upravništvu tega lista.

Kdor išče službenega osebja ali službe, naj se obrne k **avstro-ogrskem naznanilcu** **služb v Ljubljani, Križevniške ul. 5.** (469) 1

Ženitna ponudba: finančni nadpaznik v Istriji želi znanstva s pošteno kmečko deklico s primerno doto iz okr. Kozje ali Celje. Pisma s sliko se pošljejo pod: **‚gotova sreča‘ p. Pirano.**

Osmošolec

želi poučevati. — Več se izve v **Zvezni trgovini v Celju.** (457) 3—2

Več tisoč lepega, dobro sortiranega cepljenega in divjega (461) 2—2

amerikanskega trsja

kakor tudi lepa jabolkova drevesa bode imel to jesen in prihodnjo spomlad naprodaj

Anton Kupčič, ekonom, p.Ptujska gora.

Učenec

z dobrimi šolskimi spričevali se sprejme v trgovini z železnino in specerijskim blagom

(464) **Ig. Rabenstein,** Ljutomer. 2—2

Sprejme se (463) 3-2

trgovski pomočnik

v IV. KOLETNIK-ovi trgovini na Ptujski gori.

Proda se radi bolezni dobroidoča

trgovina z mešanim blagom

v trgu na Sp. Štajerskem brez konkurence. Da se tudi v **najem.** — Naslov se poizve pri upravništvu.

Izurjeno prodajalko

sprejme Zvezna trgovina v Celju.

Lastnoročno pisane ponudbe s spričevali naj se pošljejo **najkasneje do 25. septembra.** (356) 3—3

Zacinjenje in **popravila** vsake vrste točno in ceno.

Kotli za pranje in kuhanje žganja

vseh vrst v skladišču.

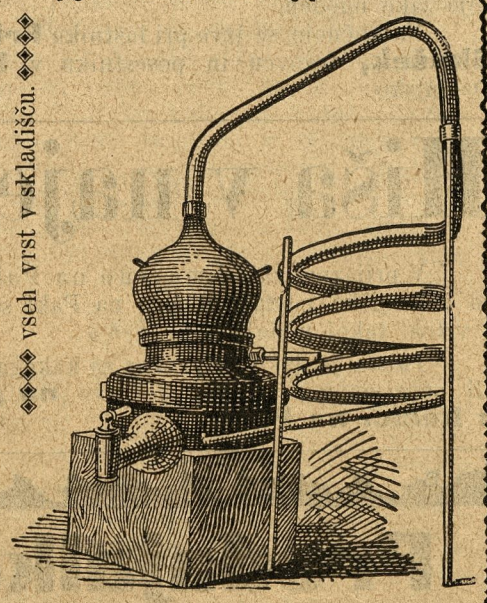

Demetrij Glumac, kotlar

Celje, Graška cesta štev. 28

se priporoča p. n. naročnikom za vsa v njegovo stroko spadajoča dela kaker za **vsakovrstno montiranje parnih kotlov,** za **parne stroje v barvarijah, belilnicah, kožarnah, tovarnah za sveče in magarin** itd., **paro- in vodovode** v **bakru** in **železu.** (238) 50-38

Razglas.

Iz deželnih sadjarskih šol v Gleisdorfu in Bruck-u na/M. se odda v jeseni 1905 oziroma spomladi 1906 spodaj zaznamovanih jablan in hrušek, okroglo 36.800 komadov, oddajale se bodo **le na tudeželne kmetske posestnike** po znižani ceni po 70 vin. komad (t. j. brez zavojnine in poštnine).

Na Zgornještajersko se bodo oddajala jabolka le 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 18, in 20, vrste in hruške le 1, 8, 9, 10, in 13. vrste.

Naročila naj se do konca decembra 1905 na **deželni odbor** dopošljejo, katera pa morajo biti od tamošnjega občinskega predstojnika potrjena, da je naročnik res kmetski posestnik v dotični občini. V slučaju da bi se drevesa rabila za jesensko sajenje, mora biti to v naročilo izrecno naznanjeno; naročilo mora biti doposlano do konca oktobra 1905.

Naročila se bodo rezevala, dokler je kaj zaloge, po redu, kakor bodo dohajala.

Več kako 120 kom. se ne odda enemu posestniku; prejeta drevesca je posestnik zavezan zasaditi na lastnem posestvu. (465) 3—2

Drevesa se oddajo le proti gotovemu plačilu.

Zaznamek

dreves iz deželnih sadjarskih šol v sadni dobi 1905/1906, oddajnih jablan in hrušek, in sicer:

Tek. štev.	I. Vrsta jabolk.	a) v Gleisdorfu			b) v Bruku		
		Visoko stebelnata drevesa	Srednje stebelnata drevesa	Pritlikovci	Visoko stebelnata drevesa	Srednje stebelnata drevesa	Pritlikovci
1	Astrakan	—	—	—	—	87	—
2	Šarlamovski	245	10	46	—	100	70
3	Kardinal	370	30	—	25	200	70
4	Grafensteiner	595	10	57	—	200	—
5	Ribstonov pepink	288	105	30	20	500	20
6	Landsbergerjev kosmač	—	—	—	130	1000	—
7	Zimska zlata parmena	—	—	—	20	400	30
8	Dancingerjev robač	—	—	—	—	50	80
9	Rumena žlahtnica	—	—	—	—	90	70
10	Princeva jabolka	—	—	—	14	90	—
11	Štajer. mešanci	3820	290	—	50	250	—
12	Rumeni belefler	1690	85	124	—	—	—
13	Kanada kosmač	4245	525	325	—	—	—
14	Ananas kosmač	706	775	176	—	—	—
15	Baumanov kosmač	195	—	—	—	—	—
16	Kronprinc-Rudolf	860	63	63	—	—	—
17	Londonski pepinek	1975	100	83	—	—	—
18	Renski debeli bob	2100	320	—	54	1000	—
19	Huberjeva moštnica	435	60	—	—	—	—
20	Rudeče progasta lesena jabolka	76	—	—	—	20	—
21	Coks-Oranžni kosmač	195	—	—	—	—	—
22	Damasonov kosmač	555	135	40	—	—	—
	II. Vrsta hrušk.						
1	Dielova maslenka	492	59	400	15	120	330
2	Siegelnova maslenka	355	15	29	—	—	—
3	Sterkmanova maslenka	330	18	85	—	—	—
4	Herdenpontova zimska maslenka	490	55	240	—	—	—
5	Zimska dekanova hruška	715	55	217	—	—	—
6	Forelova hruška	85	15	130	—	—	—
7	Josipnica Mechelnova	65	10	190	—	—	—
8	Žlahtna Lojzika	870	18	310	30	200	350
9	Salcburgerca (Solnograščenka)	25	60	—	13	120	200
10	Weilerska moštnica	2060	430	—	—	32	—
11	Hirsch-eva hruška	780	60	—	—	—	—
12	Rumelterjeva hruška	170	—	—	—	—	—
13	Bosc-podolgovata hruška	—	—	—	40	135	—

Gradec, dne 5. septembra 1905

Štajerski deželni odbor.

Napise za slavoloke za sv. birmo

ima v zalogi **Zvezna tiskarna v Celju**

Original SINGER Nähmaschinen

Man beachte die Fabrikmarke.

THE SINGER MANFG. CO. TRADE MARK

Singer Co. Nähmaschinen Act. Ges.

Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

Najprimernejša darila za godove, birmo itd. so

Singerjevi šivalni stroji

za domačo porabo in obrtne svrhe vsake vrste.

Velika trpežnost in vzorna konstrukcija usposobljajo stroje do najvišje tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih modernega in umetnega vezenja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev

CELJE, Kolodvorska ulica štev. 8. (152) —49

Lastnik: Konzorcij lista „Domovina“. Tisk „Zvezne tiskarne“ v Celju.

Odgovorni urednik in izdajatelj Cvetko Golar.